

Metod Kumelj:

Skrb za učiteljski naraščaj

V zavesti, da je treba organizaciji kot živemu organizmu neprestanega zadostnega dotoka mladih, svežih in zdravih moči, je začela slovenska učiteljska organizacija že zelo zgodaj posvečati svojo skrb vzgoji učiteljskega naraščaja. Prizadevala si je pritegniti učiteljski naraščaj že za časa študija na učiteljski šoli v območje svojega vpliva. Vse to prizadevanje je imelo pred seboj jasen smoter: bodočega učitelja je treba že pred vstopom v poklic pritegniti nase in ga pripraviti za delo v organizaciji, pri tem pa mu, kolikor je le mogoče, pomagati pri poglobitvi in razširitvi njegove splošne in strokovne izobrazbe. Iz tega smotra so nastale v razmerju učiteljske organizacije do učiteljskega naraščaja konkretne naloge same od sebe. Pred vsem je organizacija stremela vzbuditi in vzgojiti v mladih naraščajnikih in naraščajnicah osnovne lastnosti, ki so potrebne za kolektivno delo, t. j. čut stanovske zavesti, stanovskega ponosa in stanovske solidarnosti, slovnici na zavesti odgovornosti vsakega posrednika napram celoti. Seznanjala jih je z aktualnimi stanovskimi, šolskimi in pedagoškimi vprašanji in se trudila, da jih z vsem tem delom čim tesneje pritegne v svoj krog.

Za smotrno izvajanje tega dela je skrbel v centrali slovenske učiteljske organizacije Odsek za učiteljski naraščaj. Podrobno delo so opravljala učiteljska društva, posebno tista s sedežem v krajih, kjer so obstojale učiteljske šole, po zedinjenju učiteljski društvu v Ljubljani in v Mariboru. Vsako od teh društev je imelo tudi svoj odsek za učiteljski naraščaj. V ljubljanskem odseku je imelo vedno tudi vodstvo centralne slovenske učiteljske organizacije svoje zastopnike. — Odseki so prirejali za učiteljske naraščajnike stanovska, šolska, pedagoška in druga poučna predavanja. Učiteljskišniki in učiteljskišnice so prejemale brezplačno vse liste, ki jih je izdajala učiteljska organizacija, t. j. »Učiteljskega tovariša«, »Popotnika« in pozneje tudi »Prosveto«. S tem so dobili priliko, seznaniti se do podrobnosti z vsemi potrebami in zahtevami učiteljskega stanu, pa tudi s stanjem slovenskega šolstva in z vprašanji slovenske pedagogike. Svoje liste je pošiljala učiteljska organizacija tudi slovenskim učiteljskišnikom v Celovec, četudi so se ji pri tem delale velike ovire. Pred vojno je porabila organizacija za učiteljski naraščaj lepo vsoto letno 1974 kron.

Za sestanke in predavanja je dajala organizacija učiteljskišnikom svoje prostore na razpolago. V teh prostorih smo se med vojno sestajali tudi učiteljskišniki »Preporodaši«, snovali načrte za delo za uspešno propagiranje jugoslovanske nacionalne miselnosti in se navduševali v mislih na svobodo v novi, veliki Jugoslaviji, za katero smo vedeli, da mora priti.

Po vojni je organizacija uredila učiteljskišnikom v svojih prostorih tudi posebno čitalnico, kjer so imeli na razpolago slovenske, hrvatske, srbske, češke, poljske, pa tudi druge časopise in revije.

Organizacija je kazala vedno mnogo razumevanja tudi za kulturno izživljanje učiteljskega naraščaja. Znatno je zato podprla ljubljanske učiteljskišnike, ko so leta 1919. začeli izdajati svojo tiskano literarno revijo »Jugoslovanski učiteljskišnik«, in l. 1934., ko so začeli izdajati »Orače«.

Po zedinjenju je nastala potreba po navezanju še ožjih stikov z naraščajem, kar je imelo za posledico tudi povečanje izdatkov. Teh slednjič organizacija ni več zmogla iz dosedanjih svojih rednih dohodkov in prostovoljnih dajatev članstva. Zato je bil leta 1924. na skupščini v Ljubljani ustanovljen stalen sklad za učiteljski naraščaj in uveden obvezen prispevek po 10 din letno od člana. Pozneje je bil ta prispevek znižan na 5 din. — Sedaj se je delo lahko še bolj poživilo. Iz sredstev fonda, ki sta jih po polovici uporabljala za učiteljski naraščaj ljubljansko in mariborsko učiteljsko društvo, so prejemali revni učiteljskišniki tudi denarne podpore, obe društvu pa sta dajali podpore tudi za prirejanje poučnih šolskih ekskurzij. Temu namenu je služil fond in v tem pravcu je skrbela učiteljska organizacija za učiteljskišnike do leta 1931. Ko pa se je tega leta prvič pojavila brezposelnost v vrstah učiteljskih abiturientov, od 209 je bilo nastavljenih samo 53 in jih je ostalo je torej 156 brez službe in kruha, se je čutila organizacija dolžno, prenesti vso svojo skrb na brezposelne. Po eni strani si je prizadevala doseči v državnem proračunu povišanje postavke za nove postavitve, po drugi pa olajšati brezposelnim abiturientom položaj v času brezposelnosti. Število brezposelnih je naraslo l. 1932. na 386 in leta 1933. na 584, v počitnicah leta 1934. pa je prekoračilo 700. — Tega leta je zato organizacija ustanovila poseben »Odsek za brezposelne učiteljske abituriente«, ki so ga pod njenim nadzorstvom in z njenim sodelovanjem vodili abiturienti sami. Skrb za brezposelne mlade tovariše in tovarišice se je razširila na vso učiteljsko organizacijo v Sloveniji. Poseben odsek za brezposelne učiteljske abituriente je ustanovilo tudi učiteljsko društvo v Mariboru, druga učiteljska društva pa so ustanovila posebne referate in imenovala vsaka svojega referenta. Delo za omiljenje neložnje brezposelnih in odprava brezposelnosti sta bili glavna naloga odseka. Odsek je zbral podatke za socialno statistiko in vodil evidenco o brezposelnih učiteljih. Naipotebnejšim je oskrbel začasne zaposlitve inštruktorjev, vzgojiteljev, domačih učiteljev itd. Socialna statistika je služila za informativna poročila o brezposelnih učiteljih in njih naložbi, za osebne intervencije in pismene vloge, za utelejšanje člankov, spomenic, resolucij in bro-

šur, ki so bile izdane. Odsek je prirejal zbiranje brezposelnih abiturientov, sestanke, predavanja in ekskurzije, organizacija pa je organizirala in dala sredstva za zadržno gospodarske tečaje, za tečaje za šolsko administracijo itd., da bi abiturienti dobo čakanja laže in čim koristneje prebili. Danes odsek nima več tako težkega dela. Število brezposelnih učiteljev, ki je znašalo v letih 1935. do 1937. 579, 656, 522, je padlo v letu 1938. na 200 in najboljše upanje obstoja, da bodo še letos postavljeni vsi. Doba brezposelnosti v učiteljskih vrstah, ki je 8 let tako težko delovala na naše najmlajše tovariše, bo za nami. S prestankom brezposelnosti pa bo vsa naša skrb zopet posvečena gojencem učiteljskih šol, za katere bomo lahko uporabljali tudi vsa sredstva, ki jih v ta namen plačuje učiteljstvo.

Naš program pri skrbi za učiteljski naraščaj in njegovo vzgojo z načinom dela, kot smo ga vršili doslej in kakor ga bomo obnovili v bližnji bodočnosti, še ni in ne more biti končan. Naše stremenje mora iti za tem, da bodoče učitelje še tesneje prikljemo nase. Naš vpliv nanje mora postati še večji, kar pa se bo zgodilo le tedaj, če bo njihova vzgoja še bolj v naših rokah. Že danes moramo na to misliti. Čim naše stanovsko gospodarstvo saniramo in bodo mogle naše stanovske gospodarske ustanove preko dosedanjega svojega omenjenega področja služiti širšim stanovskim smotrom, bo treba oba naša učiteljska domova izpremeniti v internata, ki naj v prvi vrsti služita gojencem in gojenkam učiteljskih šol.

ČESTITKAM K JUBILEJU
SLOVENSKEGA UČITELJSTVA
SE PRIDRUŽUJE TUDI

„ŽENSKI SVET“,

ki je morda od vseh slovenskih listov NAJ-
TESNEJE POVEZAN Z UČITELJSTVOM.

List spremljamo z zanimanjem že od prvega in vidimo, da je bilo z izjemo nekaj let uredništvo vseskozi v rokah učiteljice. Učiteljice so bile ves čas tudi najboljše sodelavke in najvztrajnejše naročnice »Ženskega sveta«. Kadar koli so bile ogrožene pravice učiteljic, je bil vedno »ŽENSKI SVET« med prvimi, ki so se zavzeli za pravično stvar naših učiteljic. Naj omenimo samo članke proti celibatu, ki je vedno znova krtil učiteljicam njihove človeške in državljanske pravice. »ŽENSKI SVET« je vztrajno dokazoval krivico takega postopanja z ženskimi pripadniki učiteljskega stanu.

Zivo je spremljal vsako akcijo učiteljstva ter s svojimi poročili prispeval za ugled učiteljskega stanu.

List od vseh slovenskih listov najbolj ustreza potrebam učiteljice: predvsem so njegovi članki vedno aktualni ter pisani razgledano, kar mora ustrezati inteligenčni ravni, ki se zahteva od sodobne učiteljice. Poleg glavnega, kulturnega dela pa prinaša list še tri priloge, kjer so podane vse praktične aktualnosti. O gospodinjstvu, kuhinji, delu na vrtu, vzgoji, lepem vedenju, govori »NAŠ DOM«, »MODNA PRILOGA« je list zase, ki skrbi, da se naročnice seznani z vsemi modnimi novostmi, ki jih potrebuje učiteljica zase in za svojo uporabo v šoli. Tudi »KROJNA POLA« z vzorci za ročna dela je na višku in more služiti v vsakem primeru ter se posebej OZIRAJ NA ŽELJE UČITELJIC.

Če upoštevate še prizadevanje »ŽENSKEGA SVETA« za ohranitev kulturne samoniklosti Slovencev v naši zasedeni Primorski, kateri je list posebno posvečal svojo ljubezen, tedaj smo prepričani, da bodo učiteljice še naprej ohranile svojo naklonjenost »ŽENSKEMU SVETU« ter skrble, da število naročnic iz njihovih vrst ne le ne bo padlo, marveč, da se bo še zvišalo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

AKO VPLAČUJETE PO 15 DIN

tedensko (lahko mesečno). Vam izplačamo po petih letih 4500 din. Pojasnila daje: Klančnik Lojze, zastopnik hranilnice, Stražišče 289.

Kvalitetna
optika

Zajec

LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTIČNIKA

Telefon 47-54

ZA NOVO NASTAVU PIŠANJA

MALO REDIS

1145-1142

MALO TO

634½-633½

MALO LY

42-43

**HEINTZE & BLANCKERTZ
BERLIN**

GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ZA JUGOSLAVIJU:
ERVIN MUŽIČ
ZAGREB, PRERADOVIĆEVA UL.

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE ,UNION' V LJUBLJANI

priporoča svoje
izborne izdelke:

SVETLO
IN ČRNO

UNION PIVO

v sodih in steklenicah

PEKOVSKI KVAS

IN ŠPIRIT VSEH VRST